

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยและได้ผลสรุปของการวิจัย รวมทั้งได้อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย นำเสนอ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี
3. เพื่อหาปัจจัยพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 80 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 80 คน ครู จำนวน 441 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 720 คน รวมทั้งสิ้น 1,241 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครู ด้านแนวทางการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามให้กับผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 302 ฉบับ พร้อมทั้งขอรับคืนด้วยตนเองภายใน 2 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ขั้นที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

ขั้นที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

ขั้นที่ 3 ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.)

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ความสามารถในการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อวิเคราะห์สมการประมาณการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (raw score form)

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.3 ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.2

2. ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

2.1 ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนแสดงพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับครู และผู้บริหารโรงเรียน มีวิสัยทัศน์ มุ่งมั่นต่อความสำเร็จ

2.2 ระดับปัจจัยด้านครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบและปรึกษาหารือได้ง่าย รองลงมาคือผู้บริหารโรงเรียนให้คำแนะนำ และชี้แนะเมื่อครูมีปัญหาในด้านการสอน และครูช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ระดับปัจจัยด้านแนวทางการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรที่ยืดหยุ่นเหมาะสมกับวัยและตรงกับศักยภาพของผู้เรียน รองลงมาคือ โรงเรียนมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน และโรงเรียนมีหลักสูตรการสอนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและตรงตามความต้องการ เช่นหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรท้องถิ่น

2.4 ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ชุมชนร่วมเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหา และชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้แก่โรงเรียน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ แรงงาน

2.5 ระดับปัจจัยภาพรวมทุกด้าน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านแนวทางการเรียนการสอน ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยด้านครู และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ระดับประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

3.1 ระดับประสิทธิผลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นักเรียนมีความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี นักเรียนมีความรู้ความสามารถในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา

3.2 ระดับประสิทธิผลในด้านความพึงพอใจของครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ครูได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรม ครูมีความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่ และครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามเวลาที่กำหนด

3.3 ระดับประสิทธิผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านความพึงพอใจของครู ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สมการพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีทั้งหมด 4 ปัจจัย สมการพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 20.02 มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 55.00 ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ครู แนวทางการเรียนการสอน และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้ในแนวทางดีดลบ เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลดิบ

$$Y = 1.812 + 0.177 (X_1) + 0.252 (X_2) + 0.188(X_3) - 0.160 (X_4)$$

ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก = 1.812 + 0.177 (ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.252 (ด้านครู) + 0.188(ด้านแนวทางการเรียนการสอน) - 0.160 (ด้านผู้บริหารโรงเรียน)

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลมาตรฐาน

$$ZY = 0.201(Z_1) + 0.263(Z_2) + 0.175(Z_3) - 0.160(Z_4)$$

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ZY = 0.201(การมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.263(ด้านครู) + 0.175(ทางการจัดการเรียนการสอน) - 0.160(ด้านผู้บริหารโรงเรียน)

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านความพึงพอใจของครู มีทั้งหมด 3 ปัจจัย สามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 38.50 มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 48.00 โดยปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดี ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ครู แนวทางการเรียนการสอน และผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้ในแนวทางดีดลบ เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลดิบ

$$Y = 1.214 + 0.294(X_1) + 0.220(X_2) + 0.170(X_3)$$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก = 1.214 + 0.294 (ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.220 (ด้านแนวทางการเรียนการสอน) + 0.170 (ด้านครู)

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลมาตรฐาน

$$ZY = 0.337(Z_1) + 0.203(Z_2) + 0.179(Z_3)$$

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก $ZY = 0.337$ (การมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.203 (ด้านแนวทางการเรียนการสอน) + 0.179 (ด้านครู)

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ภาพรวม มีทั้งหมด 2 ปัจจัย สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวม ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลดิบ

$$Y = 1.619 + 0.270(X_1) + 0.273(X_2)$$

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก = $1.619 + 0.270$ (ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.273 (ด้านแนวทางการเรียนการสอน)

สมการพยากรณ์ที่ใช้เป็นข้อมูลมาตรฐาน $ZY = 0.341(X_1) + 0.278(X_2)$

ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก $ZY = 0.341$ (ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน) + 0.278 (ด้านแนวทางการเรียนการสอน)

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จากสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

1.1 ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความจำเป็นต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549, หน้า 28) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จต้องมีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการสื่อสารเป็นขีดความสามารถที่แสดงออกอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือคำพูด ด้านที่มงาน เป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะเป็นผู้นำทีม ด้านการบริหารตนเองเป็นขีดความสามารถที่จะประเมินตนเอง การปรับปรุงพฤติกรรมและตอบสนองเงื่อนไขการทำงาน ด้านภาวะผู้นำเป็นความสามารถที่มีอิทธิพลและสนับสนุนบุคคลอื่นให้ทำงานได้ ด้านความคิดเชิงวิฤกตเป็นความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และด้านความเป็นมืออาชีพเป็นขีดความสามารถที่จะสร้างความปลอดภัยเชิงบวก การสร้างความเชื่อมั่น และการธำรงรักษาความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 ระดับปัจจัยด้านครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งครู คือ ผู้อบรมสั่งสอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้สร้างสรรค์ ภูมิปัญญา ผู้ประกอบวิชาชีพอย่างหนึ่งที่ทำหน้าที่สอนคน คือ สั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ของสังคมและประเทศชาติประกอบด้วยคุณภาพการสอน และการได้รับการ

สนับสนุนทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2549, หน้า 9) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติความหมายคำว่า ครู คือ บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

1.3 ระดับปัจจัยด้านแนวทางการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าแนวทางการเรียนการสอน เป็นแนวทาง หรือกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับอภิญา พันธุ์สุวรรณ (2548, หน้า 15) กล่าวว่า แนวทางการเรียนการสอน คือ กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย แต่ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางใดต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ความสำเร็จของนักเรียนทั้งสิ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบูลย์ โพธิ์ไพร (2544, บทคัดย่อ) พบว่าปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาส่วนหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

1.4 ระดับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียนเป็นอย่างมากโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย บ้าน วัด และโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนเป็นกลุ่มคนที่อาศัยในอาณาเขตพื้นที่เดียวกัน สิ่งหนึ่งที่โรงเรียนได้รับจากชุมชน คือการมีส่วนร่วมโดยชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมมือในลักษณะของแหล่งค้นคว้า อุดหนุนเงินงบประมาณ วิทยากรภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา เวสารัชช (2540, หน้า 11-12) กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสละทรัพยากร วัสดุ ร่วมสละแรงกาย และร่วมสละเวลา และยังสอดคล้องกับรุ่งเรือง สุขากิริมย์ (2544, หน้า 8-14) ที่กล่าวว่า ความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับบ้านมีผลอย่างสูงต่อการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ยังช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ดีด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมทั้งการเข้ามามีบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาในรูปแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน (school-base management) พบว่า ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการศึกษามากขึ้น เนื่องจากได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ครู-อาจารย์และบุคลากรมีขวัญกำลังใจดีขึ้น เพราะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2. ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

2.1 ระดับประสิทธิผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสิ่งที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน คือ นักเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สอดคล้องกับกาญจนา ชุนทอง (2549, หน้า 23) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้ความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนหรือการฝึกฝนอบรม ทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ ฮอย, และมิสเกล

(Hoy, & Miskel, 1991, p.398) ที่พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2.2 ระดับประสิทธิผลด้านความพึงพอใจของครู พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในการปฏิบัติงาน บุคลากรเป็นผู้สร้างผลผลิตของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เพราะความพึงพอใจของครูส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่นำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกาญจน์ เรืองมนตรี (2543, หน้า 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจว่า คือความรู้สึก เช่น ความรู้สึกรัก ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ สุขใจ เต็มที่ ยินดี ประทับใจ เห็นด้วย อันมีผลให้เกิดความพึงพอใจในงาน มีการเสียสละ อุทิศแรงกายแรงใจ และสติปัญญาให้แก่งานอย่างแท้จริง และยังสอดคล้องกับวารินทร์ แซ่ตัน (2543, หน้า 84) พบว่า สวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูลของครู จังหวัดพังงา มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานของครู ความพึงพอใจของครูเป็นผลมาจาก ความสามารถของครู และความผูกพันในวิชาชีพครู โดยครูได้รับค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ ที่ควรได้รับ ครูได้รับรางวัลและยกย่องชมเชยในผลงาน ครูได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมและครูมีความกระตือรือร้นและตั้งใจทำงานด้วยความเอาใจใส่

3. พยากรณ์ประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 คือ ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย คุณภาพการสอน และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ปัจจัยด้านแนวทางการเรียนการสอน และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทุกตัวมีผลต่อการพยากรณ์ประสิทธิผล ซึ่งได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู ส่วนปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำ และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านลบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กขาดทักษะ ความชำนาญในการบริหารจัดการโรงเรียนโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และประกอบกับโรงเรียนขนาดเล็กขาดความพร้อมเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาด้านต่าง ๆ ทั้งนี้จึงต้องอาศัยการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมระดมทรัพยากรที่จะสนับสนุนเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ตัวครูซึ่งเป็นแม่แบบ และผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และวิชาการแก่นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี และการวิจัยครั้งนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียนไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านความพึงพอใจของครูอีกด้วย เนื่องจาก ทรัพยากรในโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนจำกัดจึงทำให้ครูโรงเรียนขนาดเล็กมีภาระงานที่ตนรับผิดชอบมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรมากกว่า ครูจึงสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้เต็มตามศักยภาพและก่อให้เกิดความพึงพอใจตามมา

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยในด้านปัจจัยผู้บริหารโรงเรียนซึ่งส่งผลในด้านลบ และไม่ส่งผลเลยนั้น แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดัน ส่งเสริมให้ครูเกิดแรงจูงใจ พึงพอใจต่อการทำงานและสามารถถ่ายทอดวิชาความรู้สู่เด็กให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสนใจต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณเป็นรายหัวแก่โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนโดยจัดสรรงบประมาณพิเศษเพิ่มเติมตามสภาพเศรษฐกิจ ความพร้อมของชุมชน หรือตามข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของครัวเรือน (จปฐ.) ที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

2. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

3. ควรศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ควรศึกษาพฤติกรรมผู้นำที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก